

گزارش یک جلسه داغ بین نمایندگان وزارت ارتباطات و فعالان تجارت الکترونیک

هزینه‌های سرعت لاکپشتی

زینب مرزوقی
خبرنگار گروه جامعه

شاید تا پیش از اعمال فیلترینگ تقریباً به نوعی گسترده در بسیاری از پلتفرم‌های جهانی، اختلال اینترنت به این وسعت نبود، اما خب اعمال محدودیت‌ها روی محبوب‌ترین پلتفرم‌های جهان و حتی بسیاری

پهانه برگزاری جلسه، گزارش پویا پیرحسینلو، مدیرعامل شرکت ابرآوان در رابطه با سرعت اینترنت، اختلال و دلیل فیلترینگ بود. پیرحسینلو در این گزارش، وضعیت اینترنت ۱۰۰ کشور با تولید ناخالص ملی را بررسی کرده بود که ایران یکی از این ۱۰۰ کشور است. درباره کیفیت اینترنت صحبت می‌کنیم و موضع ما کیفی است. تصمیم گرفتیم نگاه‌مان را در انجمن، کمی کنیم. اول آن را اندازه گیری می‌کنیم و احتمالاً اختلاف نظری هم در چگونگی اندازه گیری وجود داشته باشد. باید سر این به توافق برسیم و سپس هر کس در شاخص ما سهم دارد، سهم خود را ارتقا ببخشد. در نتیجه آمدیم و سه شاخصی که کیفیت ساز هستند را در نظر گرفتیم و آن تجربه را کاربر نهایی از اینترنت دارد. یک مفهوم که ما در بخش خصوصی به آن اعتقاد داریم این است که اینترنت با کیفیت برای تمام مردم، ریشه اقتصاد دیجیتال است. اگر دچار آسیب شود که اکنون از منظر ما دچار آسیب شده، کل اقتصاد دیجیتال دچار آسیب می‌شود و هر سه ضلع این موضوع مهم است و باید به آن رسیدگی کنیم. یکی از آن ضلع‌ها اختلال است. یعنی امری که کاربر نهایی به ما می‌گوید اینترنت من حالش خوب نیست و دقیق هم متوجه نیست مشکل کجاست. در این سمت ما می‌گوییم از یک ارتباطی که (از کلاینت به سرور) اتفاق می‌افتد، بخشی از اطلاعات از بین می‌رود. این امر باعث می‌شود کاربر از وضعیت اینترنت حالش خوب نباشد. ضلع دوم هم ضلع فیلترینگ است که تا چه حد اینترنت فیلتر است و ضلع سوم، سرعت است. سرعت هم به پهنایی خودش دو شاخص دارد. در مساله اختلال که مهم‌ترین بحث ماست و به وزارت ارتباطات مرتبط می‌شود، ما آمده ایم

از آی‌پی‌ها و سایت‌های داخلی، باعث متوسل شدن بسیاری از ایرانی‌ها به فیلترشکن‌ها شد. خیلی از ما دانما در حال جست‌وجوی یک فیلترشکن برای برقراری یک تماس تصویری با کیفیت نسبتاً مطلوب هستیم و بعضی‌ها هم به دنبال یک فیلترشکن برای وصل شدن به اینستاگرام و به اشتراک گذاری تصاویرشان هستند. از قصه تکاپو و پرس‌وجوی مدام این سوال که با چه فیلترشکنی وصل هستی که بگذریم، ظاهراً برخی از کارشناسان حوزه آی‌تی معتقدند این وصل

شدن‌های مکرر به فیلترشکن‌ها از لحاظ فنی، شبکه را با اختلال مواجه می‌کند و اختلال اینترنت نهایی کاربر چه در سایت‌ها و پلتفرم‌های ایرانی و چه در سایت‌ها و پلتفرم‌های خارجی هم تشدید می‌شود. چند روز گذشته انجمن تجارت الکترونیک تهران در امارت کلاه‌فرنگی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، جلسه‌ای در رابطه با اختلال، فیلترینگ و سرعت اینترنت برگزار کرد. در این جلسه امیر لاجوردی قائم‌مقام وزیر در امور ارتباطات و رئیس سازمان تنظیم مقررات، محمد

جعفرپور مدیرعامل شرکت ارتباطات زیرساخت، رضا باقری اصل معاون امور دولت، مجلس و استان‌ها و محمداحسان خرامید رئیس مرکز روابط عمومی از وزارت ارتباطات و ژوبین علاقبند، مجید رضوی، محمد خلیج قاسم‌آبادی، نیما قاضی، سعید محمدی، محمد مهدی شریعتمدار، احسان جهانی، مریم نجفی، پویا پیرحسینلو، نعیم فرهادیان عزیز، آرش حاتمی و حمیدرضا احمدی از اعضای انجمن تجارت الکترونیک تهران حضور داشتند.

سایت انگلیسی وزارت ارتباطات فقط در ایران باز می‌شود و این مساله به نوعی خودتخریمی است و به تحریم‌های خارجی هم کمک می‌کند. از نظر ما در مساله اختلالات بیشترین مسئولیت مربوط به شرکت ارتباطات زیرساخت است. در محدودیت و فیلترینگ از منظر ما چندین نهاد مانند دادستانی، کارگروه تعیین مصادیق مجرمانه و شورای عالی فضای مجازی ذخیل هستند. در سرعت هم عوامل مختلفی مانند شرکت مخابرات، فیبر نوری و شرکت ارتباطات زیرساخت دخیلند. مشکلی که در این بین وجود دارد، داده‌محور نبودن وزارت ارتباطات در دولت جدید است. ما از ابتدای دولت جدید نمی‌دانیم پهنای باند بین الملل مان چقدر است. تنها اطلاعات کلی مانند «خوب است»، «کافی است» یا «مشکلی ندارد» نسبت به پهنای باند بین الملل مان داریم. از جمله اقدامات آی‌تی در رابطه با وضعیت اینترنت که تا حد اکثر ۳ ماه می‌تواند به طول بینجامد می‌توان به برداشتن اختلال به پهنانه فیلترشکن‌ها اشاره کرد که در یک آن مشکل اختلال را حل خواهد کرد. همچنین مساله دوم این است که سامانه شفافیت بازگردد که به نظر من سریع می‌تواند این اتفاق بیفتد و داده شفاف نسبت به پهنای باند و مسائلی از این دست ارائه دهد. راهکارهای ۱۲ تا ۳ ماهه نیز می‌توان به رفع فیلترینگ به این گسترده‌گی اشاره کرد. می‌شود با رفع فیلترهایی از این وضعیت خارج شویم. همچنین پهنای باند بین الملل به‌طور شفاف افزایش داده شود و سامانه شفافیت در حوزه فیلترینگ آی‌پی‌ها اتفاق بیفتد. اکنون هیچ نهادی پاسخگو نیست که کدام آی‌پی‌ای فیلتر است و کدام آی‌پی‌ای فیلتر نیست.»

از آخر اولیم!

یک‌سری رافیلتر کرده و یک لیست خاکستری تشکیل داده. همچنین دیفالتم ۵۰ درصد پکت‌لاس روی این لیست خاکستری اتفاق افتاده است. این مهم‌ترین بحران اینترنت ایران است. ما فرضیه‌مان را روی سرورهای داخلی و خارجی بررسی کردیم. تاثیر مالی این اختلال برای کاربر نهایی این است که برای خرید اینترنت، دو برابر پول پرداخت می‌کنند. یعنی وقتی شما می‌خواهید فایلی که ۲ گیگ است را ارسال کنید، در نهایت برای اینکه موفقیت‌آمیز ارسال شود، ۴ گیگ از حجم شما کم می‌کند. دلیل اصلی این است که نهاد مسئول می‌خواهد جلوی وی‌پی‌را بگیرد و برای اینکه جلوی وی‌پی‌را بگیرد، نمی‌تواند جلوی وی‌توری را بگیرد. برای همین اختلال عمدی ایجاد می‌کند. روی ایرانسل قطع می‌کند و روی همراه اول، پکت‌لاس ۵۰ درصدی ایجاد می‌کند. شبیه‌سازی این مساله مانند این است که نیروی انتظامی بگوید باید جلوی سرفتم را بگیرد ولی وقتی نمی‌تواند جلوی سرفتم را بگیرد، خیابان‌ها را می‌بندد تا هیچ کس تردد نکند. از این طریق دیگر نه تنها هیچ سرفتمی صورت نمی‌گیرد بلکه دیگر هیچ ترددی هم انجام نمی‌شود. ضلع دیگر محدودیت است و این مساله برای همه روشن است. بی‌شمار وب‌سایت در کشورمان فیلتر است و هیچ نهادی پاسخگو نیست. همچنین ۶ شبکه اجتماعی مطرح فقط در کشورهای ایران، چین و ترکمنستان مسدود است. نزدیک ۴۵ درصد از سایت‌های داخلی انگلیسی‌زبان نیز فقط در کشور ما باز می‌شوند. مثلاً

لازم برایشان اجرا می‌شود. این دستورالعمل‌های لازم هم روش‌های مختلفی دارد که ادعای شما این است ما توانمندیم لازم برای محدودیت را نداریم، به همین دلیل اختلال سراسری در شبکه ایجاد کرده‌ایم. اولین جایی که از فیلتر شدن شرکت متا در حال متضرر شدن است، اتفاقاً اپراتورها هستند. درآمد اپراتورها شفاف است و می‌توانید بررسی کنید که آیا از اختلال متغیر شده‌اند یا نه؟ حجم قابل توجهی در کشور پیش از فیلتر شدن مربوط به متا بود. در بررسی ارائه‌شده، شما این را در نظر بگیرید که رفتار ترافیکی در حال حاضر در کشورمان به چه شکل است؟ چند درصد گردش ترافیکی ایران داخلی است؟ حدود ۵۵ درصد ترافیک ایران داخلی است. شما در محاسبه ۱۰۰ سایت برتر، اصلاً این ۵۵ درصد ترافیک داخلی را در نظر نگرفتید. از مهرماه سال گذشته حملات هکری دیداس بالای ۲۰ برابر شده است. اما از افتخارات این دوره از شرکت زیرساخت مقابله با این میزان حملات دیداس است.»

قصد ندارم بگویم کلا اختلال وجود ندارد

قابل توجهی سایت هستند که دستور فیلترینگ برایشان وجود دارد و این مساله در اختیار وزارت ارتباطات نیست. در کارگروه شورای عالی فضای مجازی نیز ما تنها یک رای از ۱۳ رای داریم. قاعدتاً از این ۱۰۰ سایتی که دوستان اشاره کردند یا آنها ما را تحریم کرده‌اند یا ما آنها را فیلتر کرده‌ایم و بنا بر این دو دلیل، در دسترس نیستند. ۵۰ درصد پکت‌لاسی که دوستان می‌گویند، یعنی عدم وجود ارتباط و یک فایل هم نمی‌شود دانلود کرد. بنابراین پکت‌لاس موجود در اینترنت مان ۵۰ درصد نیست. من قصد ندارم بگویم کلا اختلال وجود ندارد اما سختم این است که واقعیت‌ها را باید ببینیم، همچنین این امکان از لحاظ فنی وجود ندارد که بخواهیم یک لیست از آی‌پی‌ها برای ایجاد اختلال در برخی از آنها داشته باشیم. سایت‌هایی که فیلتر هستند توسط مراجع ذی‌صلاح، دستورالعمل

از محدودیت اینترنت با ایجاد سقف سرعت گذشتیم

که برای سرعت سقف بگذارند تا با سقف اینترنت کنترل شود. باورتان نمی‌شود ما درباره اینکه نمی‌شود ۱۲۸ ک را مبنای دسترسی اینترنت قرار داد در مرکز پژوهش‌های مجلس گزارش می‌نوشتیم. این مساله دیگر رفع شد و رفع شدن آن راحت نبود. «معاونت فنی مخابرات هم در ادامه آماری

درآمد ماهانه ۴۰ میلیارد تومانی اپراتورها از فیلترینگ

به دلیل اعمال محدودیت‌هایی که روی برخی آی‌پی‌ها و پلتفرم‌ها وجود دارد، بسیاری از آی‌پی‌های دیگر در حال مخدوش شدن هستند و به نظر من بخش عمده نارضایتی هم اینجاست. اما نارضایتی مردم از سرعت اینترنت نیست، بلکه از اختلال است که مبتلا به آن هستیم. از یک طرف دیگر هم استفاده از فیلترشکن‌ها به شکل بی‌رویه‌ای

در ادامه جلسه نیز جعفرپور، مدیرعامل شرکت ارتباطات زیرساخت در پاسخ به پیرحسینلو گفت: «در ایران براساس اعلام بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای ما ۲۲ میلیون گیمر آنلاین داریم. گیمر به کسی اطلاق می‌شود که حداقل ۲ ساعت در روز آنلاین بازی کند. حساس‌ترین سرویس نسبت به دی‌لی و جی‌تیر و پکت‌لاس، گیمر است. حساسیت گیمر نسبت به پکت‌لاس ما همین درصد است. یعنی اگر بیشتر باشد، گیمر دیگر نسبت به بازی حس خوبی نخواهد داشت. تصور کنید این ۲۲ میلیون نفر با ۵۰ درصد پکت‌لاس مواجه باشند. چه اتفاقی می‌افتد؟ امروزی که ما اینجا هستیم، گیمرها نسبت به ۱۴۰۰ میزان رضایت‌شان بسیار بالاتر است و من این را از کامیونیتی گیمرها فهمیدم. در دولت قبل از هر ۱۰ کامنت زیر پست دوستان مسئول، ۹ تا ایشان مربوط به گیمر بود. اکنون چه اتفاقی افتاده؟ ما ۲۲ میلیون نفر را تطمیع کردیم؟ تهدید کردیم؟ ما در جمع ۲ پیام‌رسان ایرانی که اخیراً آمارشان را دریافت کرده‌ام، در یک ماه گذشته ۶ میلیون تماس داشتیم.

رضا باقری اصل، معاون امور دولت، مجلس و استان‌های وزارت امور ارتباطات در رابطه با بهبود ساختار سیاستگذاری و تصمیم‌گیری معتقد بود اتفاق‌های مثبتی افتاده است. «حکمی که از سوی رئیس‌جمهور برای آقای آقامیری زده شد، بازگوری در سیاست‌های فیلترینگ قید شده است. این یعنی چه؟ فیلترینگ دغدغه است. در اینجا افرادی می‌نشستند و می‌گفتند که ۱۲۸ k سرعت برای کاربران اینترنت کافی است اما اکنون دیگر این گونه نیست

بلوردی، معاون فنی ایرانسل در این جلسه در رابطه با متغیر با متضرر شدن اپراتورها پس در جریان فیلترینگ معتقد بود در گزارش اشاره‌شده از سوی پویا پیرحسینلو گفته شد اپراتورها از فیلترینگ استقبال می‌کنند و از این طریق درآمدی هم دارند. این حرف، حرف غلطی نیست. «بالاخره ما به نیت از محل درآمد‌ها، زیرساخت تحقیقی می‌دهند. سقف آن ۱۰ درصد است. این مصوبه مربوط به پنج‌سال پیش است. عددی که ما استفاده می‌کنیم و مصرف ترافیک ما از محل زیرساخت، ما ماهانه چیزی حدود ۴۰

